

Sygnatura akt XVI Ca 407/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XVI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Teresa Karczyńska-Szumilas (spr.)

Sędzia SO Jarosław Urban

Sędzia SO Marcin Jensko

Protokolant: Anna Kostkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2016r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w G.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego (...)

z dnia 8 marca 2016 r. sygnatura akt I C 951/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki K. S. na rzecz pozwanej (...) S.A. z siedzibą w G. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

M. T. K. J. U.

Sygn. akt XVI Ca 407/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 kwietnia 2015 roku K. S. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 2.641,81 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że uiściła na rzecz pozwanej należność za okres rozliczeniowy od 30 maja 2014r. do 19 lipca 2014r. w wysokości stanowiącej przedmiot roszczenia, jednakże podlega ona zwrotowi jako świadczenie nienależne, albowiem powódka złożyła reklamację, która nie została przez pozwaną rozpatrzona w terminie 14 dni, zatem zgodnie z art. 6 c ust.2 ustawy Prawo energetyczne należało uznać ją za uwzględnioną.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu. Pozwana wskazała, iż powoływanie się przez powódkę na przekroczenie 14 – dniowego

terminu, o którym mowa w art. 6 b ust.3 ustawy Prawo energetyczne w kontekście złożonej przez nią reklamacji telefonicznej, której faktu złożenia nadto nie udowodniła, jest nie niezasadne, albowiem wskazany termin dotyczy jedynie reklamacji złożonej przez odbiorcę w terminie 14 dni od dnia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w tym przepisie.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2016 r. Sąd Rejonowy(...) oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy wynika, że strony łączyła umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych. Za okres od 19 września 2012 roku do 19 lipca 2014 roku wystawiona została powódce faktura VAT z tytułu opłat za energię elektryczną. Podstawę ustalenia wysokości faktur stanowiły szacunkowe odczyty na podstawie prognoz wskazań układu pomiarowo - rozliczeniowego, bez dokonywania fizycznego odczytu stanu licznika. W dniu 4 sierpnia 2014 roku wystawiona została powódce faktura VAT nr (...), która dotyczyła rozliczenia za okres od 30 maja 2014 roku do 19 lipca 2014 roku na kwotę 2.461,81 złotych, z terminem płatności na 19 sierpnia 2014 roku.

Z dalszych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że powódka w dniu 22 sierpnia 2014 roku wykonała rozmowę telefoniczną z biurem obsługi klienta pozwanej spółki, podczas której złożyła reklamację nieprawidłowej, w jej ocenie, wysokości faktury VAT za okres od 30 maja 2014 roku do 19 lipca 2014 roku, na którą pozwana nie udzieliła odpowiedzi.

Pismem z dnia 11 września 2014 roku powódka zwróciła się do pozwanej o niezwłoczną korektę wystawionej faktury VAT.

Pozwana wezwała powódkę pismem z dnia 17 września 2014 roku do zapłaty kwoty 2.641,81, wskazując, że nieuregulowanie należności w terminie spowoduje wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej i wypowiedzenie umowy sprzedaży energii elektrycznej.

Powódka w dniu 1 października 2014 roku wpłaciła tytułem zapłaty za energię elektryczną kwotę 500 złotych, a następnie w dniu 19 listopada 2014 roku dokonała zapłaty reszty kwoty z tytułu faktury VAT numer (...) w kwocie 2.141,81 złotych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony, uznając je za w pełni wiarygodne; w ocenie Sądu Rejonowego wiarygodne zeznania powódki dotyczyły kwestii nie będących spornymi między stronami.

Niespornym między stronami było to, że łączyła je umowa o dostarczanie energii elektrycznej oraz fakt wystawiania faktur VAT przez pozwaną.

Sąd Rejonowy zważył, że powódka opierała swe żądanie zwrotu kwoty 2.461,81 złotych na instytucji bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405 k.c.), do którego doszło po stronie pozwanej na skutek zapłaty przez powódkę kwoty faktury VAT nr(...) w wysokości 2.641,81 złotych. W ocenie powódki, źródłem stwierdzenia, że pozwana uzyskała korzyść majątkową bez podstawy prawnej jest skuteczne złożenie przez powódkę telefonicznej reklamacji w dniu 22 sierpnia 2014 roku oraz brak jej rozpatrzenia w terminie 14 dni, co zgodnie z treścią art. 6c ustawy Prawo energetyczne, spowodowało domniemane uznanie reklamacji przez pozwaną.

Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powódka dokonała błędnej wykładni przepisów art. 6 c ustawy Prawo energetyczne, zaś prawidłowa wykładnia tych przepisów nie pozwala na uznanie, że reklamacja powódki została uznana przez pozwaną.

Zgodnie z art. 6 b ust. 2 prawa energetycznego przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii na żądanie sprzedawcy paliw gazowych lub energii wstrzymuje, z zastrzeżeniem art. 6c, dostarczanie paliw gazowych lub energii, jeżeli odbiorca zwleka z zapłatą za

świadczone usługi lub za pobrane paliwo gazowe, lub energię co najmniej przez okres 30 dni po upływie terminu płatności. Zgodnie z art. 6b ust. 3 ustawy przedsiębiorstwo energetyczne, któremu odbiorca zwleka z zapłatą za świadczone usługi lub energię, powiadamia na piśmie odbiorcę energii elektrycznej w gospodarstwie domowym o zamiarze wstrzymania dostarczania paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, jeżeli odbiorca ten nie ureguluje zaległych i bieżących należności w okresie 14 dni od dnia otrzymania tego powiadomienia. Jednym z istotnych postanowień ustawy w zakresie szczególnych praw konsumentów jest art. 6 c, który stanowi, że w przypadku, gdy odbiorca paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła w gospodarstwie domowym złoży do przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 6 b ust. 3 reklamację dotyczącą dostarczania paliw gazowych lub energii, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w art. 6 b ust. 3, dostarczania paliw gazowych lub energii nie wstrzymuje się do czasu rozpatrzenia reklamacji, przedsiębiorstwo energetyczne jest obowiązane rozpatrzyć reklamację w terminie 14 dni od dnia jej złożenia, zaś jeżeli reklamacja nie została rozpatrzona w tym terminie, uważa się, że została uwzględniona.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, w przypadku złożenia reklamacji i braku odpowiedzi na reklamację w terminie 14 dni, zgodnie z art. 6 c prawa energetycznego skutki uznania reklamacji dotyczą jedynie wstrzymania dostarczania energii elektrycznej. Wskazana regulacja dotyczy tylko odbiorców energii w gospodarstwie domowym i tylko jeśli reklamacja jest związana z planowanym wyłączeniem energii, o którym to zamiarze odbiorca został już powiadomiony, na co wskazuje wykładnia systemowa tej normy prawnej. Skoro bowiem ustawodawca umieścił normę prawną art. 6 c ust. 2 Prawa energetycznego bezpośrednio po zakazie wstrzymania dostawy energii w przypadku złożenia reklamacji do czasu jej rozpatrzenia, to opisane domniemanie dotyczy tylko tych reklamacji, które zostały złożone w odpowiedzi na wezwanie odbiorcy do zapłaty zaległych i bieżących należności, pod rygorem wstrzymania dostawy energii. Domniemanie to nie dotyczy przypadków reklamacji składanych w sytuacji, kiedy konsument odbierający energię w gospodarstwie domowym nie został powiadomiony o zamiarze wstrzymania dostawy energii do jego lokalu.

Sąd pierwszej instancji zważył, że powódka wskazywaną przez nią reklamację złożyła jeszcze zanim otrzymała od pozwanej wezwanie do zapłaty zawierające informację o zamiarze wstrzymania dostawy energii do lokalu. Takie wezwanie nastąpiło dopiero w dniu 17 września 2014 roku, zaś pismo powódki, które złożyła ona po tym wezwaniu zostało już rozpatrzone w ustawowym 14 - dniowym terminie. Tym samym, w ocenie Sądu Rejonowego, nie doszło do zrealizowania się domniemania uznania reklamacji, o którym mowa w art. 6 c ust. 2 ustawy prawo energetyczne.

Powódka opierała swoje żądanie w istocie jedynie na argumencie związanym z uznaniem reklamacji przez pozwaną i nie wykazała w toku postępowania, zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu, o którym mowa w art. 6 k.c. żadnych okoliczności, które miałyby przemawiać za uznaniem, że uiszczenie przez nią na rzecz pozwanej kwoty 2.461,81 złotych nie miało podstawy prawnej.

Z wyżej wskazanych względów powództwo zostało oddalone w oparciu o art. 405 k.c. w zw. z art. 6 k.c., zaś o kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł z mocy art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego (...) wywiodła powódka, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie wszechstronnej oceny materiału dowodowego, w tym pominięcie nagrania na płycie CD, która stanowi rejestr rozmowy powódki z pracownikiem pozwanej w dniu 22 sierpnia 2014r., w czasie której pracownik przyjął od powódki zgłoszenie reklamacji i potwierdził jej przyjęcie oraz poprzez nieuwzględnienie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, w tym faktury VAT nr (...), która obrazuje zużycie energii przez powódkę w okresie od 30.05.2014 - 19.07.2014, co doprowadziło do błędnego ustalenia, że powódka nie złożyła skutecznie reklamacji oraz że powódka zużyła w okresie od 30.05.2014 - 19.07.2014 energię za kwotę 2.641,81 zł i w konsekwencji nieprawidłowego uznania, że powódka była zobowiązana do zapłaty na rzecz pozwanej należności dochodzonej w procesie przez powódkę;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nieodniesienie się w treści uzasadnienia wyroku do dowodu z nagrania rozmowy powódki z pracownikiem pozwanej;

2. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- § 3 ust. 3 umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przemysłowych nr (...) z dnia 20 czerwca 2003r. zawartej przez pozwaną z powódką poprzez niezastosowanie i pominięcie treści tego postanowienia, podczas gdy powódka, jako odbiorca, na mocy umowy zobowiązała się do zapłaty należności za pobraną energię elektryczną dostarczoną przez przedsiębiorstwo energetyczne na podstawie faktur VAT w terminach w nich określonych;

- art. 405 i 410 § 1, 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i nieprawidłowe uznanie, że w niniejszej sprawie pozwana nie uzyskała korzyści majątkowej bez podstawy prawnej kosztem powódki i tym samym pozwana nie jest zobowiązana do zwrotu powódce tej korzyści.

Powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 2.641,81 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca wywodziła, że pozwana jako podmiot profesjonalny powinna udzielić powódce rzetelnych informacji o przysługujących konsumentowi uprawnieniach.

Zarzucała także skarżąca, że pozwana nie wykazała w toku postępowania, by powódka zużyła energię elektryczną w okresie wskazanym w fakturze VAT numer (...) w ilości wynikającej z tej faktury. Bez znaczenia natomiast jest okoliczność, że pozwana w okresie od 19 września 2012 r. do 19 lipca 2014 r. nie dokonywała odczytów rzeczywistych, gdyż okoliczności niezależne od powódki nie mogą powodować powstania po jej stronie zobowiązań.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji dokonał prawidłowej i zgodnej z regułami art. 233 § 1 k.p.c. oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i na jej podstawie poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego sprawy, które Sąd Okręgowy uznaje za własne, a zatem nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że niezasadnie powódka podnosi zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z nagrania na płycie CD rozmowy telefonicznej powódki z pracownikiem pozwanej z dnia 22 sierpnia 2014 r., jak również zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nieodniesienie się w treści uzasadnienia do przedmiotowego dowodu. Wbrew zarzutom powódki, wymieniony dowód stanowił podstawę ustaleń w sprawie i został wymieniony w treści uzasadnienia wyroku.

Podkreślenia wymaga, że dowód ten dotyczy jednej z czynności podejmowanych przez powódkę służących zakwestionowaniu zasadności wystawienia przez pozwaną faktury VAT nr (...) z dnia 4 sierpnia 2014 r., których przebieg pozostawał ostatecznie pomiędzy stronami niesporny.

Istotą sporu między stronami pozostawała natomiast ocena prawna czy rozmowa przeprowadzona przez powódkę w dniu 22 sierpnia 2014r. uzyskała status reklamacji złożonej w trybie art. 6 c ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm).

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że nie można przyjąć by powódka skutecznie wszczęła procedurę reklamacyjną w ramach wymienionej regulacji.

Przepis art. 6 c ust. 2 ustawy Prawo energetyczne wprowadza domniemanie prawne, tworząc odstępstwo od ogólnej reguły dowodzenia, zatem brak jest podstaw do dokonywania jego wykładni w sposób rozszerzający. Zważyć należy, iż skoro przepis art. 6 c ust.1 ustawy Prawo energetyczne wprost wskazuje na powiadomienie, o którym mowa w art. 6 b ust. 3 tej ustawy to domniemanie uwzględnienia reklamacji odnosi się jedynie do takiej reklamacji, która wywołana została przedmiotowym powiadomieniem. Za odnoszeniem omawianej regulacji jedynie do trybu wstrzymania dostarczania energii zainicjowanego przez przedsiębiorstwo energetyczne przemawia brzmienie art. 6 b ust. 2 ustawy, w którym wyraźnie przewidziano, że przedsiębiorstwo energetyczne wstrzymuje, z zastrzeżeniem art. 6 c, dostarczanie paliw gazowych lub energii, jeżeli odbiorca zwleka z zapłatą za świadczone usługi lub za pobrane paliwo gazowe lub energię, co najmniej przez okres 30 dni po upływie terminu płatności. Ustawodawca zatem wyraźnie wskazał, że art. 6 c stanowi wyjątek od reguły przewidzianej w art. 6 b, a w konsekwencji winien być stosowany jedynie w odniesieniu do warunków przewidzianych w art. 6 b ustawy Prawo energetyczne. Regulacja art. 6 c ust. 2 nie może zatem być traktowana jako ogólny tryb reklamacyjny w odniesieniu do kwestionowanych należności za energię; wprowadzone domniemanie co do skutków milczenia przedsiębiorstwa energetycznego po złożeniu przez klienta reklamacji stanowi wyraz konieczności ochrony konsumenta przed daleko idącymi skutkami jednostronnej decyzji przedsiębiorstwa energetycznego co do wstrzymania dostaw energii.

Wobec natomiast bezspornej okoliczności, że pozwana dopiero w piśmie z dnia 17 września 2014 r. wezwała powódkę do zapłaty kwoty 2.641,81 zł z zagrożeniem wstrzymania dostarczania energii elektrycznej, nie można przyjąć by rozmowa z dnia 22 sierpnia 2014 r. stanowiła wszczęcie trybu reklamacyjnego, o którym mowa w art. 6 c ust. 2 ustawy Prawo energetyczne.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu apelacyjnego wskazać należy, iż wbrew twierdzeniom skarżącej, a zgodnie z ogólną regułą dowodzenia wyrażoną w art. 6 k.c., to na powódce spoczywał ciężar dowodzenia, iż uiszczona przez nią na rzecz pozwanej należność pozostawała świadczeniem nienależnym. Jednocześnie konsekwencją uznania, że ze złożoną przez powódkę reklamacją nie wiąże się domniemanie uznania jej przez pozwaną za zasadną, pozostawała konieczność wykazania braku podstawy prawnej do pobrania spornej należności w toku postępowania, czemu powódka nie sprostała. Powódka, jakkolwiek wskazuje, że nie zużyła energii w ilości wynikającej ze spornej faktury, to nie kwestionuje prawidłowości działania licznika, dokonującego pomiaru. Powołując się na zapis umowy łączącej strony (§ 3 ust. 3), wywodzi, że będąc zobowiązana do zapłaty za jednostki energii dostarczonej w terminach wynikających z faktur nie może w istocie pokrywać należności za zużycie energii, które nie zostało uwzględnione w bieżących fakturach. Postanowienia umowy stron w § 3 ust. 3 ograniczają się jednak do wskazania obowiązku pokrywania należności wynikających z faktur w terminach w nich wskazanych. Sposoby rozliczeń klienta za dostarczoną energię przewidziane zostały w Ogólnych Warunkach Umów (...) S.A. dla Konsumentów, w których § 6 ust. 2 przewidziano ogólną zasadę rozliczeń w okresach pomiarowych na podstawie danych pomiarowych według układu pomiarowo – rozliczeniowego (liczników - § 2 pkt 17). W § 6 ust. 4 wskazano nadto, że w przypadku okresów rozliczeniowych dłuższych niż miesiąc – co ma miejsce w przypadku powódki – przewidziano możliwość pobierania opłat na podstawie prognozowanego zużycia energii elektrycznej (§ 6 ust. 4). W przypadku zaistnienia niedopłaty na skutek rozliczeń dokonywanych w oparciu o prognozowane zużycie energii elektrycznej odpowiednia kwota miała być doliczana do pierwszej faktury wystawionej za najbliższy okres rozliczeniowy (§ 6 ust. 9). Objęta sporem faktura nie miała być zatem, jak wywodzi powódka, rozliczeniem energii za wskazany w niej okres rozliczeniowy, lecz korektą rozliczenia za okres od 19 września 2012 r. do 19 lipca 2014 r. dokonywanego w oparciu o prognozowane zużycie energii elektrycznej.

Odnosząc się do twierdzeń skarżącej, iż pozwana jako podmiot profesjonalny powinna udzielić powódce rzetelnych informacji o przysługujących konsumentowi uprawnieniach wskazać należy, iż w istocie nie jest jasna treść tych informacji, skoro po powiadomieniu powódki o zamiarze wstrzymania energii również złożyła ona reklamację, która została rozpatrzona.

Zaskarżony wyrok nie narusza także przepisu art. 405 i 410 § 1, 2 k.c. wobec braku podstaw do jego zastosowania w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powódki.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej w oparciu o § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).